

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **M.P.** skazanego za przestępstwo z art. 200 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 stycznia 2025 r.
wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego M.B.

postanowił:

**na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 i 7 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.
stwierdzić, że sędzia Sądu Najwyższego M.B. jest z mocy prawa
wyłączona od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. KRI 540.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja obrońcy skazanego M.P., którą przydzielono do rozpoznania SSN M.B.. Sąd Najwyższy w osobie sędzi M.B., postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. IV KK 64/23, oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną. Po sygnalizacji obrońcy skazanego, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 27 czerwca 2024 r., sygn. IV KO 48/24, na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., wznowił postępowanie kasacyjne, uchylił postanowienie z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. akt IV KK 64/23, a sprawę przekazał Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania.

W dniu 2 lipca 2024 r. sprawa, celem rozpoznania kasacji obrońcy skazanego, została przydzielona sędziemu Sądowi Najwyższego P.K. W dniu 26.07.2024 wpłynął wniosek o jego wyłączenie od rozpoznania sprawy. Sprawę wyłączenia SSN P.K. (KRI 540) przydzielono SSN M.M. Następnie - po jego

wyłączeniu od jej rozpoznawania (KRI 564) – SSN A.B., który również został wyłączony od rozpoznania (KRI 633). W dalszej kolejności sprawę w przedmiocie wyłączenia od rozpoznania sprawy IV KK 288/24 przez SSN P.K. przydzielono SSN M.B., po czym złożono wniosek o jej wyłączenie (KRI 723). Do rozpoznania wniosku wyznaczono SSN B.S. W dniu 16 stycznia 2025 r. sędzia M.B. złożyła oświadczenie, że jest w trybie art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. wyłączona z mocy prawa od rozpoznania kasacji w postępowaniu ponownym w sprawie o sygn. IV KK 288/24, co obejmuje również orzekanie w kwestiach incydentalnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli sprawa dotyczy tego sędziego bezpośrednio. Z kolei w myśl art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. wyłączenie sędziego od udziału w sprawie następuje, jeżeli brał udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone.

W przedmiotowej sprawie kluczowe znaczenie mają okoliczności związane z powołaniem M.B. na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami tej ustawy prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała Sądu Najwyższego w składzie połączonych 3 Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce).

Nie ulega wątpliwości, że orzekanie przez sędziego M.B. co do wniosku o wyłączenie sędziego P.K. od rozpoznania kasacji wniesionej w sprawie IV KK 288/24, z uwagi na tożsame okoliczności związane z powołaniem jej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., nie tylko - z uwagi na wątpliwości co do jego bezstronności w tej konkretnej sprawie - powinno skutkować jej wyłączeniem nie tylko jako *iudex suspectus*, ale wyłączeniem z urzędu na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

W myśl zasady *nemo iudex indoneus in propria causa* odsuwa się od sprawy sędziego w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków. Nie chodzi przy tym jedynie o te ewidentne przypadki, gdy sędzia jest stroną procesową, która *ex definitione* ma interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu, ale o każdy przypadek, gdy sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, że „trudno o bardziej jednoznaczny przypadek tego rodzaju sytuacji niż ten, w którym sędzia Sądu Najwyższego powołany w niekonstytucyjnym trybie, ma orzekać o wyłączeniu od rozpoznania kasacji osoby powołanej również z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa nie będącej organem tożsamym z tym, który przewidziany jest w art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej” (zob. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2024 r., sygn. akt II KK 311/24).

Niezależnie od powyższego w sprawie zaistniała również przesłanka z art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k., bowiem SSN M. B. zasiadała w jednoosobowym składzie Sądu Najwyższego, który kasację w sprawie skazanego M.P. co do przedmiotowego czynu z art. 200 § 1 k.p.k. oddalił jako oczywiście bezzasadną postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. akt IV KK 64/23. Postępowanie w sprawie zostało następnie wznowione postanowieniem SN z dnia 27 czerwca 2024 r., sygn. akt IV KO 48/24. Tym samym orzeczeniem postanowienie z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. akt IV KK 64/23 zostało uchylone, a sprawę przekazano Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania. Nie ulega zatem wątpliwości, że SSN M.B. w postępowaniu incydentalnym, jakim jest wyłączenie sędziego, podlega wyłączeniu z mocy prawa także z tego powodu, bowiem dała już wyraz swoim ocenom prawnym i faktycznym w tej sprawie w głównym przedmiocie procesu w

postaci rozstrzygnięcia (zob. np. postanowienie SN z dnia 18 marca 2024 r., sygn. akt I KK 28/24).

Mając powyższe na uwadze, należało wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego M.B. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. KRI 540.

[WB]

[i.n]